

Portugalci v Česku

PRÁŽSKÝ KAVÁRNÍK FÁBIO SE VRÁTÍ DO PORTUGALSKA MOŽNÁ AŽ V PENZI. ZUBAŘ RUI MILUJE MOŘE, SLUNCE A DOBRÉ VÍNO, ALE DOMA JE V PRAZE. A „AJTÁK“ PEDRO TVRDÍ: „TADY JE PRO MĚ NEJLEPŠÍ MÍSTO. NAUČÍM SE ČESKY.“

TEXT: NAĀA KLEVISOVÁ FOTO: SHUTTERSTOCK, MARTIN SVOZÍLEK

Zpatnácti milionů Portugalců jich čtyři miliony žijí mimo vlast. Ekonomický tlak totiž vždycky fešili emigraci. Odcházení po staletí, ale ještě nikdy tak masivně nemizela z Portugalska mladá inteligence jako v posledních letech, kdy na ni dopadá krize a nezaměstnanost.

Naše země umí dát lidem vzdělání, ale nedovede jim dát práci, shodují se absolventi portugalských univerzit. Portugalsko ztrácí mozky, tvrdí tamější intelektuálové. Ale politici už to vzdali a přímo mladé lidi vyzývají, aby hledali uplatnění za hranicemi. Ministerský předseda Pedro Passos Coelho loni prohlásil, že by mladí „měli vyvinout trochu úsilí, zapomenout na pohodlí“ a vydat se do světa. Nehledají nic zvláštního. Odcházejí, aby mohli někde založit rodinu a žít normální život.

Po vině Španělů a Italů se v Česku možná dočkáme přílivu mladých vzdělaných lidí z nejbližší země Evropy. Tento trend už byl, zdá se, nastartován. S tím souhlasí Fábio, Rui i Pedro, tři mladí Portugalci, kteří k nám přišli už před šesti sedmi lety jako svého druhu předvoj. Také kancléř portugalského velvyslanectví v Praze José Luis Silva Rico potvrzuje, že se na jeho zastupitelský úřad dnes často obracejí mladí lidé, kteří zvažují přestěhování za prací do České republiky. „Je jich čím dál víc. Ten nárust je výrazný.“ říká José Luis Silva Rico, „i když v absolutních číslech je ještě malý v porovnání s jinými státy.“

Svýcarsko nebo Německo jsou pro Portugalce stále atraktivnější, jenže už tam není tolik volných pracovních míst. A nůžky mezi Českem a Portugalskem se postupně svírají. Naše platy se přibližují, začínáme být zajímaví.

Česko nebylo zemí snů

Fábio Oliveira, majitel kavárny, 27 let

V kavárně v tiché vinohradské ulici to zní dálkami a voní Atlantikem. K máni je sušená treska bacalhau, servíruje se portugalské pivo a víno, portské a skvělá káva. Z reproduktoru se line typické fado, plné vášně a melancholie. Majitel stvořil první české místo, kam míví zdejší Portugalci jako domů.

Fábio Oliveira je pohostinný kavárník, vejdete a hned cítíte, že vás rád vidí. V Portugalsku vystudoval stavební inženýrství a před pěti lety se na závěr studia s kamarády vypravil do Prahy. Na Václavském náměstí potkal Česku, kvůli které tu teď žije.

Když se rozhodl, že se za ní přestěhuje, našel portugalskou společnost, která tu stavěla fotovoltaickou elektrárnu. Dva roky pro ni pracoval v Česku, na Slovensku a ve Francii. „Pořád jsem byl na cestách, a to vztahu nesvědčí,“ vzpomíná na ty roky. Hledal tedy další příležitost v oboru, ale najít u nás firmu, která potřebuje inženýra stavaře, mluvčího jen anglicky, portugalsky a španělsky, nebylo snadné. Uchytil se nejprve jako analytik, ale papírování nebylo nic pro něj. Začal tedy přemýšlet, že rozjede něco vlastního, a nakonec se rozhodl pro kavárnu: „Neměl jsem žádné zkušenosti, ale v celé republice nebyla žádná kavárna ani restaurace, kterou by zdejší Portugalci mohli považovat za vlastní. Nedalo se tu taky sehnat portugalské pivo ani dobré portugalské víno.“

S rozjezdem mu pomohla rodina jeho dívky. Podnik otevřel loni v létě. Lidé z okolí vzali kavárnu za svou a Portugalci tam chodí jako domů. V zadní místnosti mohou sledovat fotbal, což je portugalský národní sport, a když se hraje nějaký důležitý zápas, málem se do místnosti nevejdou.

„Nemyslím si, že tuhle práci budu dělat do smrti,“ říká Fábio Oliveira, kterému jsou všichni zdejší Portugalci za jeho podnikatelský nápad vděční. „Časem si v Česku najdu místo ve svém oboru.“

Postoj se mění

Většina portugalských hostů Café Oliveira patří k těm, kteří přišli do Prahy už před krizí. „Možná ale tehdy už také nemohli najít doma dobrou práci,“ připouští Fábio. V ekonomice nebo v oblasti informační techniky se v Česku podle něj platí lépe než v Portugalsku, zato lékaři tam mají vysoké příjmy a dobře placena je i přes vzrůstající obtížnost i technická inteligence.

Česko podle Fábio dosud nebylo pro cizince žádnou zemí snů. Stěhoval se sem jen ten, kdo šel za láskou nebo komu se tu zalíbilo. Ostatní hledali šanci jinde, Portugalci například v Angole. Ale teď

Modrobílé keramické kachličky azulejos jsou typickým prvkem portugalské architektury. Najdeme je na kostelích, palácích, nádražích i soukromých domech. Ve své pražské kavárně je má i Fábio Oliveira.

se jejich postoj mění. „Byl jsem v Angole a vydělával nějakých 5000 eur měsíčně, což je skvělé. Jenže kromě práce tam nemáte co dělat. Angolané nás navíc nemají rádi, protože jediná velká válka, kterou jsme kdy vedli, byla ta v Angole,“ poznamenává Fábio.

Majitel první portugalské kavárny pochází z Bragy na severu země. U nás si těžko zvykal na odlišnou mentalitu, Češi mu nejprve přišli uzavření. „Ale když nás poznají, jsou moc milí. Mám pár českých přátel, mám je rád,“ říká. Zaskočil ho také náš denní rytmus. Doma nikdy nevečeřel před devátou, ale když tady přišel v devět do restaurace, oznámili mu, že kuchyně už je zavřená. A co mu opravdu vadí? Přál by si, aby tu lidem ve službách, ať jsou to banky, obchody nebo restaurace, víc záleželo na tom, jak se cítí jejich zákazníci.

Plánuje, že se časem ožení a děti bude s partnerkou vychovávat v Česku. „Český stát rodičovství podporuje a v rodině si lidé pomáhají,“ pochvaluje si. „Možná že se budu chtít vrátit domů, ale asi až v penzi. Až děti vyhodí univerzitu a postaví se na vlastní nohy.“